

Správa o výsledku kontroly poskytovania verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2010.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť súlad poskytnutia verejných prostriedkov na financovanie protipovodňových opatrení s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika (ďalej len „SR“) viazaná, relevantnými predpismi a pravidlami Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a SR a kontraktačnými záväzkami.

Predmetom kontroly bolo preveriť:

- legislatívne zabezpečenie protipovodňových opatrení v SR,
- zdroje financovania protipovodňových opatrení v SR,
- dodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov SR a legislatívy EÚ pri poskytovaní verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia na vybranej vzorke žiadostí,
- kontrolu poskytovania verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia.

NKÚ SR začal vykonávať kontrolu na Ministerstve pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR. V súlade so zákonom č. 372/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, prešla s účinnosťou od 01.11.2010 pôsobnosť v kontrolovanej oblasti na Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“), na ktorom kontrola pokračovala.

Kontrolovaným obdobím boli roky 2007 - 2009.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Legislatívne zabezpečenie protipovodňových opatrení v SR

MŽP SR, ako ústredný orgán štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia, plnilo v kontrolovanom období úlohy aj v oblasti ochrany pred povodňami. Plnenie úloh zabezpečovalo oddelenie ochrany pred povodňami, ktoré bolo zriadené od 01.01.2005, nadväzne na uznesenie vlády SR č. 1010 z 27.10.2004. MŽP SR zriadilo na oddelení ochrany pred povodňami iba 3 funkčné miesta, čím nesplnilo úlohu tak, ako bola uložená uvedeným uznesením vlády SR (vytvoriť oddelenie ochrany pred povodňami s 5 pracovníkmi). V rokoch 2006, 2007 a 2009 boli na uvedenom oddelení obsadené iba 2 funkčné miesta.

Základné postavenie a kompetencie MŽP SR v oblasti ochrany pred povodňami upravoval v kontrolovanom období zákon č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 666/2004 Z. z.“) a nadväzujúce vykonávacie vyhlášky MŽP SR. Do zákona č. 666/2004 Z. z. bola transponovaná legislatíva EÚ v kontrolovanej oblasti, a to Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23.10.2000, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva.

Nakolko ochrana pred povodňami nepatrila medzi hlavné ciele vyššie uvedenej smernice, Európsky parlament a Rada prijali 23.10.2007 Smernicu 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík (ďalej len „Smernica 2007/60/ES“). SR transponovala Smernicu 2007/60/ES do zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (ďalej len „zákon č. 7/2010 Z. z.“) a nadväzujúcich vykonávacích vyhlášok MŽP SR. SR pritom nedodržala termín určený v ustanovení článku 17 Smernice 2007/60/ES (26.11.2009), nakoľko zákon č. 7/2010 Z. z. nadobudol účinnosť až 01.02.2010 a do termínu ukončenia kontroly NKÚ SR (10.12.2010) MŽP SR vydalo 6 vykonávacích vyhlášok z 8 určených v ustanoveniach § 50 zákona č. 7/2010 Z. z.

Ochrana územia pred povodňami mala byť podľa zákona č. 666/2004 Z. z. zabezpečovaná technickými a organizačnými opatreniami orgánov štátnej správy a obcí, povodňových komisií,

správcu vodohospodársky významných vodných tokov a správcov drobných vodných tokov, vlastníkov a správcov vodných stavieb, iných právnických a fyzických osôb na predchádzanie vzniku povodne a na zmiernenie jej následkov. Opatrenia na ochranu pred povodňami sa mali vykonávať preventívne, v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni.

Preventívne opatrenia boli najmä technické a biotechnické opatrenia v povodí, ktoré spomaľujú odtok vôd z povodia do vodných tokov, výstavba retenčných nádrží, ochranných hrádzí, protipovodňových línii a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úprava vodných tokov a ich nevyhnutná oprava a údržba, ako aj budovanie poldrov.

Celková dĺžka riečnej siete v SR je 61 147 km. V zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov je rozhodujúcim správcom povrchových vodných tokov SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Banská Štiavnica (ďalej len „SVP, š.p.“), ktorý má v správe 38 217 km vodných tokov. Správu drobných vodných tokov zabezpečujú štátne organizácie lesného hospodárstva, a to Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Lesopóľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik, Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik, Pliešovce a Štátne lesy TANAPu, Tatranská Lomnica. 1% z celkovej dĺžky drobných vodných tokov je v správe ostatných správcov a 7% z celkovej dĺžky vodných tokov nemá určeného správcu.

Orgány štátnej správy ochrany pred povodňami mali riadiť a zabezpečovať ochranu pred povodňami v období prípravy na povodňové situácie, organizovať a kontrolovať činnosť subjektov zapojených do ochrany pred povodňami počas povodne a v období bezprostredne po zániku povodne a kontrolovať plnenie opatrení na odstránenie následkov spôsobených povodňami. Podľa zákona č. 666/2004 Z. z. boli orgánmi štátnej správy ochrany pred povodňami MŽP SR, krajské úrady životného prostredia, obvodné úrady životného prostredia a obce.

Pri kontrole plnenia úloh, vyplývajúcich MŽP SR zo zákona č. 666/2004 Z. z., NKÚ SR zistil, že činnosť odboru manažmentu povodí a ochrany pred povodňami bola v kontrolovanom období v oblasti ochrany pred povodňami zameraná najmä na transpozíciu Smernice 2007/60/ES do legislatívy SR, medzinárodnú spoluprácu na základe zmluvy a dohôd o hraničných vodách a medzinárodných dohovorov, spoluprácu pri vypracovaní plánov manažmentu povodí a Vodného plánu Slovenska, plnenie úloh vyplývajúcich z funkcie zakladateľa SVP, š.p. a zriaďovateľa Slovenského hydrometeorologického ústavu (ďalej len „SHMÚ“), odborný technicko-bezpečnostný dohľad nad vodnými stavbami, koordináciu povodňových zabezpečovacích prác a spracovanie správ o priebehu a následkoch povodní.

SR spolupracovala so susediacimi krajinami v oblasti vodného hospodárstva na základe medzištátnej zmluvy a medzivládnych dohôd o hraničných vodách. Úlohy a opatrenia, ktoré vyplynuli zo zasadnutí komisií pre hraničné vody, pracovných skupín a skupín expertov SR priebežne plnila.

V rámci medzinárodnej spolupráce je SR zastúpená aj v Medzinárodnej komisii pre ochranu rieky Dunaj, ktorá implementuje do praxe Dohovor o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja (tzv. Dunajský dohovor). Konkrétne aktivity sú zabezpečované jednotlivými technickými expertnými skupinami, okrem iného aj expertnou skupinou Ochrana pred povodňami, ktorá je zodpovedná za prípravu Akčného programu trvalo udržateľnej ochrany pred povodňami v povodí rieky Dunaj. SR bola v roku 2009 predsedajúcou krajinou Medzinárodnej komisie pre ochranu rieky Dunaj. Počas predsedníctva SR boli finalizované niektoré dokumenty, napr. Plán manažmentu povodia Dunaja (Danube River Basin Management Plan) a Povodňové akčné plány (Floor Action Plans), ktoré predstavujú prvotný implementačný krok plnenia Smernice 2007/60/ES v rámci medzinárodnej spolupráce. SR bola gestorom vypracovania povodňových akčných plánov pre čiastkové povodia Váh, Hron a Ipel' v rámci medzinárodného povodia Dunaja.

NKÚ SR pri kontrole plnenia úloh, vyplývajúcich MŽP SR zo zákona č. 666/2004 Z. z., ďalej zistil, že povodňové plány zabezpečovacích prác správcov vodných tokov a povodňové plány krajov schválilo MŽP SR v 90-tych rokoch. SVP, š.p. zaslal MŽP SR v kontrolovanom období aktualizácie povodňových plánov zabezpečovacích prác. Predloženie aktualizácií povodňových plánov krajov na MŽP SR nebolo preukázané. Nakoľko na MŽP SR neprebehol proces schválenia aktualizácií povodňových plánov zabezpečovacích prác, MŽP SR nepostupovalo v súlade s ustanovením § 16 ods. 1 písm. g) uvedeného zákona.

Podľa zákona č. 666/2004 Z. z. malo MŽP SR organizačne zabezpečovať činnosť Ústrednej povodňovej komisie (ďalej len „ÚPK“) a plniť aj úlohy jej sekretariátu. NKÚ SR zistil, že v rokoch 2007 - 2009 ÚPK nezasadala, čo nebolo v súlade s ustanoveniami § 20 uvedeného zákona a jej štatútom. ÚPK mala zasadať najmenej raz za rok a okrem iného mala koordinovať a kontrolovať prípravu a vykonávanie preventívnych opatrení ústredných orgánov štátnej správy, krajských úradov, obvodných úradov, vyšších územných celkov a obcí na úseku ochrany pred povodňami, mala prerokúvať a schvaľovať komplexné povodňové plány SR a ich zmeny a doplnky, mala rokovať o úlohách, vyplývajúcich zo schválených povodňových plánov a kontrolovať, ako ich príslušné povodňové orgány zabezpečujú.

Program protipovodňovej ochrany v SR do roku 2010

Program protipovodňovej ochrany v SR do roku 2010 (ďalej len „Program PPO“) schválila vláda SR v roku 2000 uznesením č. 31, pričom náklady na jeho realizáciu určila v celkovej sume 17 989 990 000,- SKK (597 158 269,- EUR). Program PPO obsahoval opatrenia na vybudovanie povodňovej ochrany vo všetkých oblastiach súvisiacich s povodňami a zahŕňal najmä oblasť vodného hospodárstva, územného plánovania, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a oblasť vlastnej starostlivosti subjektov, ktoré môžu byť postihnuté povodňami. Opatrenia boli rozdelené na krátkodobé (do roku 2001, bezpodmienečne nutné a finančne nenáročné), strednodobé (do roku 2005, investičné a neinvestičné aktivity na odstránenie následkov povodní z posledných rokov a na riešenie rizikových oblastí) a dlhodobé (do roku 2010, podmienené výskumom a následnou realizáciou).

Vzhľadom na stav v realizácii protipovodňových opatrení a každoročné opakovanie sa povodňových situácií s veľkými následkami na zdraví obyvateľstva a majetku štátu, fyzických a právnických osôb, schválila vláda SR uznesením č. 25 z 15.01.2003 aktualizáciu Programu PPO. Stanovené boli priority ochrany pred povodňami, zamerané na ochranu území s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a území s významným hospodárskym potenciálom (ochrana Bratislavy, Banskej Bystrice a Prešova). Zároveň bola zaktualizovaná potreba finančných prostriedkov na realizáciu Programu PPO na celkovú sumu 20 989 991 000,- SKK (696 740 058,- EUR).

NKÚ SR zistil, že na realizácii Programu PPO sa v kapitole MŽP SR podieľali SVP, š.p., SHMÚ a Výskumný ústav vodného hospodárstva (ďalej len „VÚVH“).

Najväčší podiel nákladov na realizáciu protipovodňových opatrení pripadal na SVP, š.p., ako rozhodujúceho správcu povrchových vodných tokov. SVP, š.p. realizoval Program PPO na základe menovitého zoznamu viac ako 300 investičných stavieb a opatrení v povodiach vodných tokov na celom území SR. Investičné akcie financoval z pôžičky poskytnutej Rozvojovou bankou Rady Európy so štátnou zárukou, humanitárnej pomoci Švajčiarskej vlády, fondov EÚ, štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov.

SHMÚ čerpal finančné prostriedky na realizáciu projektu Povodňový varovný a predpovedný systém SR (ďalej len „POVAPSYS“), ktorého cieľom je vyvinúť nástroje umožňujúce prostredníctvom hydrologických predpovedí, varovaní a výstrah výraznejšie znížiť škody spôsobené povodňami, predovšetkým straty na životoch, ujmy na zdraví a majetku občanov, miest a obcí.

Nakoľko mnohé strednodobé a dlhodobé opatrenia na ochranu pred povodňami boli podmienené výskumom, súčasťou Programu PPO bol aj súbor 9 vedecko-technických projektov. Koordinátorom ich riešenia bol určený VÚVH, ktorý čerpal finančné prostriedky iba v roku 2000, vzhľadom na zastavenie riešenia vedecko-technických projektov v rámci Programu PPO.

Celkový deficit plnenia Programu PPO k 31.12.2009 v kapitole MŽP SR predstavoval 13 644 912 646,- SKK (452 928 123,- EUR).

Prehľad plnenia Programu PPO k 31.12.2009 za organizácie kapitoly MŽP SR (v tis. SKK) je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

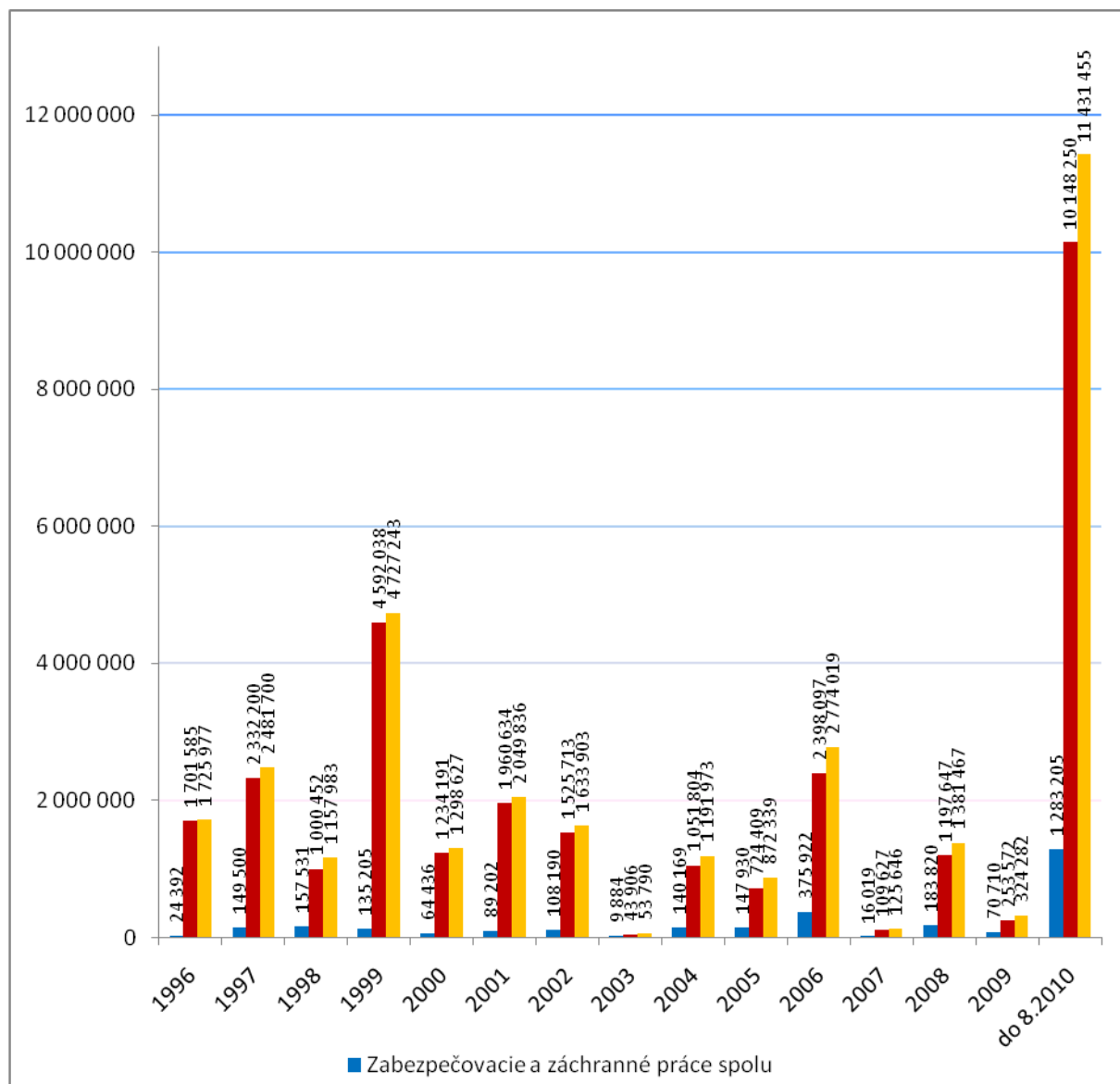
Tabuľka
č. 1

Náklady na Program PPO	Plán	Po úprave	Čerpanie	Rozdiel
SHMÚ	918 400	921 900	603 819	318 081
SVP, š.p.	14 596 000	18 415 018	5 310 376	13 104 642
Lesy SR, š.p.	2 200 000	1 375 283	x	x
Ministerstvo pôdohospodárstva SR	22 500	22 500	x	x

oddelenie povodňovej ochrany a dispečing ÚPK				
Technické a materiálne vybavenie jednotiek Zboru požiarnej ochrany pre výkon záchranných prác	28 000	30 000	x	x
Operačná skupina Ministerstva vnútra SR na ochranu pred povodňami - povodňový dispečing	1 300	1 500	x	x
Vedecko-technické projekty	223 790	223 790	1 600	222 190
Spolu	17 989 990	20 989 991	5 915 795	13 644 913

NKÚ SR zistil, že Program PPO nebol zdrojovo zabezpečený a neboli tak vytvorené predpoklady jeho plnenia, na čo upozorňovalo aj MŽP SR do roku 2005 v rámci správ o povodniach, predkladaných vláde SR. Zhoršujúci sa stav základných prostriedkov vo vodnom hospodárstve má za následok klesajúcu účinnosť technických opatrení na ochranu pred povodňami, v dôsledku čoho dochádza k trvalému zhoršovaniu protipovodňovej ochrany SR.

Pre porovnanie vynaložených nákladov na protipovodňové opatrenia uvádzame graf, v ktorom sú uvedené výdavky na povodňové zabezpečovacie a záchranné práce a rozsah škôd spôsobených povodňami v období 1996 - 2010 v tis. SKK (podľa Správy o priebehu a následkoch povodní na území SR od 01.01. do 31.08.2010):

2 Zdroje financovania protipovodňových opatrení v SR

Podľa zákona č. 666/2004 Z. z. náklady na preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami uhrádza štát prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MŽP SR a správcovia vodných tokov. V rokoch 2007 - 2009 MŽP SR financovalo protipovodňové opatrenia zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ, a to z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“) v programovom období 2004 - 2006 a z Kohézneho fondu (ďalej len „KF“) v programovom období 2004 - 2006 a 2007 - 2013.

Rozpočet finančných prostriedkov, určených na protipovodňové opatrenia zákonmi o štátnom rozpočte, bol v priebehu rokov upravený rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií SR, pričom najvýraznejšie boli finančné prostriedky viazané v roku 2009 v súvislosti s opatreniami na riešenie hospodárskej krízy v sume 35 861 251,- EUR.

Prehľad čerpania finančných prostriedkov, ktoré MŽP SR poskytlo na protipovodňové opatrenia v rokoch 2007 - 2009 podľa zdrojov je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 2

Zdroj	Rok 2007 v SKK	Rok 2008 v SKK	Rok 2009 v EUR
Štátny rozpočet	162 500 000,-	1 064 396 790,-	4 402 371,-
ERDF 2004 - 2006*	33 508 336,-	88 140 530,-	0,-
KF 2004 - 2006*	118 624 860,-	230 659 327,-	12 509 690,-
KF 2007 - 2013*	0,-	0,-	4 071 023,-
Spolu	314 633 196,-	1 383 196 647,-	20 983 084,-

* údaje sú uvedené vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu

Zo štátneho rozpočtu poskytlo MŽP SR finančné prostriedky SVP, š.p. na protipovodňové opatrenia v celkovej sume 1 252 022 739,- SKK (41 559 541,- EUR) a SHMÚ na projekt POVAPSYS v celkovej sume 107 499 880,- SKK (3 568 342,- EUR).

SVP, š.p. použil poskytnuté finančné prostriedky na realizáciu určených investičných akcií (8 v roku 2007 a 29 v roku 2008) a na opravy poškodených opevnení korýt vodných tokov, odstraňovanie nánosov a zátarasov z vodných tokov, opravy a údržbu protipovodňových hrádzí, opravy prírodných kanálov k čerpacím staniciam vnútorných vôd, opravy poškodených objektov na vodných tokoch, pričom čerpal aj finančné prostriedky z vlastných zdrojov.

NKÚ SR pri kontrole poskytnutia finančných prostriedkov SHMÚ zistil nesúlad s uzatvorenými kontraktmi, ktorý vyplynul z neuzatvárania dodatkov ku kontraktu v prípade zmeny záväzných ukazovateľov rozpočtu. NKÚ SR odporučil MŽP SR doplniť do kontraktu ustanovenie upravujúce uzatvorenie dodatku ku kontraktu v prípade zmien rozsahu alebo hodnoty kontrahovaných prác a uzatvárať dodatky ku kontraktom.

V rámci programového obdobia 2004 - 2006 boli z ERDF spolufinancované protipovodňové opatrenia v Operačnom programe Základná infraštruktúra v priorite 2 Environmentálna infraštruktúra v opatrení 2.1 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd. Podľa stanovených kritérií mohol byť konečným prijímateľom pomoci iba SVP, š.p. Na základe zverejnenej výzvy podal SVP, š.p. 30 žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“), z ktorých MŽP SR schválilo 24. Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov, alokovaných v opatrení 2.1, MŽP SR uzatvorilo so SVP, š.p. iba 22 zmlúv o poskytnutí NFP. SVP, š.p. čerpal na realizáciu 22 projektov finančné prostriedky v celkovej sume 248 690 365,- SKK (8 255 008,- EUR), z toho v kontrolovanom období 121 648 866,- SKK (4 038 003,- EUR).

Z KF bol v rámci programového obdobia 2004 - 2006 spolufinancovaný projekt Bratislava - protipovodňová ochrana. Cieľom projektu bolo dosiahnutie primeranej ochrany dotknutého obyvateľstva pred povodňami, predchádzanie vzniku ekonomických škôd v záujmovom území, vrátane hlavného mesta Bratislava a obcí na Žitnom ostrove a predchádzanie vzniku environmentálnych škôd, vrátane ochrany zdrojov pitnej vody a poľnohospodárskej pôdy pred kontamináciou. Konečným prijímateľom pomoci bol SVP, š.p., ktorý k 31.12.2009 čerpal na projekt finančné prostriedky v celkovej sume 726 151 108,- SKK (24 103 801,- EUR).

Protipovodňové opatrenia sú spolufinancované z KF aj v programovom období 2007 - 2013 v Operačnom programe Životné prostredie v prioritnej osi 2 Ochrana pred povodňami. V rámci

operačného cieľa 2.1 Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami sú oprávnenými prijímateľmi NFP okrem SVP, š.p. aj správcovia drobných vodných tokov a mestá a obce, ktoré majú vodný tok v nájme alebo výpožičke. SHMÚ je oprávneným prijímateľom NFP v operačnom ciele 2.2 Vybudovanie POVAPSYS.

Na základe 2 výziev v operačnom ciele 2.1, zverejnených v rokoch 2008 a 2009, podali žiadatelia na MŽP SR celkom 71 žiadostí o poskytnutie NFP, z ktorých MŽP SR schválilo 36 s celkovou sumou NFP 48 804 865,- EUR. Do 31.12.2009 MŽP SR podpísalo s oprávnenými prijímateľmi 16 zmlúv o poskytnutí NFP, pričom čerpanie finančných prostriedkov bolo vykázané u 11 zmlúv o poskytnutí NFP v sume 4 071 023,- EUR (3% čerpanie finančných prostriedkov v porovnaní s finančným plánom).

Napriek vyhláseniu 2 výziev v operačnom ciele 2.2 v roku 2008 a 2009 (a ďalej v roku 2010) nebol schválený projekt POVAPSYS. MŽP SR v roku 2010 vypracovalo návrh revízie Operačného programu Životné prostredie, zahŕňajúci zvýšenie finančnej alokácie v prospech operačného cieľa 2.1 Ochrana pred povodňami, ktorý bol dňa 28.10.2010 schválený Monitorovacím výborom pre Operačný program Životné prostredie a následne zaslaný Európskej komisii.

3 Dodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov SR a legislatívy EÚ pri poskytovaní verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia na vybranej vzorke žiadostí

NKÚ SR preveril postup MŽP SR pri poskytovaní verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia na vybranej vzorke žiadostí a projektov. Vzorku tvorilo 8 projektov, ktoré realizoval SVP, š.p. a 5 žiadostí, vyradených z procesu posudzovania.

Vo vzorke boli zaradené 3 projekty, na ktoré čerpal SVP, š.p. finančné prostriedky z ERDF a štátneho rozpočtu (spolufinancovanie) v rokoch 2007 a 2008. MŽP SR poskytlo finančné prostriedky na základe uzatvorených zmlúv o NFP a schválených žiadostí o platbu, pričom NFP predstavoval 95% oprávnených nákladov projektu.

Predmetom projektu „Makov - Čierne, úprava Holackého potoka“ bola úprava kapacitne nedostačujúceho koryta Holackého potoka proti častému vybrežovaniu. MŽP SR poskytlo na realizáciu projektu finančné prostriedky v celkovej sume 15 613 435,40 SKK (518 271,11 EUR).

Na základe schváleného projektu „Vodné dielo Veľká Domaša - zvýšenie tesniaceho jadra“ realizoval SVP, š.p. stavebné práce na zvýšení tesniaceho jadra priehrady podzemnou tesniacou stenou v dĺžke 335 m. MŽP SR poukázalo SVP, š.p. NFP v celkovej sume 5 207 080,03 SKK (172 843,39 EUR).

SVP, š.p. v rámci projektu „Rekonštrukcia protipovodňovej línie v Štúrove“ zrealizoval práce na vybudovaní novej protipovodňovej ochrannej línie, spevnení koruny jestvujúcej ochrannej hrádze, vybudoval halu na uskladnenie mobilného hradenia a realizoval ďalšie súvisiace práce. Na základe 3 žiadostí o platbu uhradilo MŽP SR 95% oprávnených nákladov SVP, š.p. v celkovej sume 65 148 538,61 SKK (2 162 535,31 EUR).

NKÚ SR skontroloval 5 projektov financovaných z KF a štátneho rozpočtu (spolufinancovanie) na základe uzatvorených zmlúv o NFP a schválených žiadostí o platbu, pričom NFP predstavoval 95% oprávnených nákladov projektu. Finančné prostriedky boli čerpané až v roku 2009.

Predmetom projektu „Poltár - ochranné opatrenia na potoku Poltarica, r. km 3,0 - 5,0 SO.02 - II. etapa“ bola úprava smerových pomerov toku Poltarica, vyprofilovanie a zväčšenie kapacity koryta a opevnenie päty svahov v obvode centra mesta Poltár. MŽP SR poskytlo na realizáciu projektu k 31.12.2009 finančné prostriedky v celkovej sume 63 765,56 EUR, čím bol projekt prefinancovaný na 49,65 %.

Na základe schváleného projektu „Kalinovo - úprava Iplä, r. km 174,854 - 175,325 (DS 05) 171,914 - 172,385 (3. vydanie VHM)“ realizoval SVP, š.p. práce, súvisiace so zvýšením ochrany 14,8 ha územia katastra obce Kalinovo pred povodňami (korytová úprava Iplä, pravostranná ochranná hrádza Iplä a čerpacia stanica vnútorných vôd). MŽP SR poukázalo SVP, š.p. v roku 2009 NFP v celkovej sume 354 612,85 EUR, čím bolo dosiahnuté 89,47 %-né prefinancovanie projektu.

Cieľom projektu „Oravský Biely Potok - Studený potok, stabilizácia koryta“ bolo zabezpečiť prilahlé územie Studeného potoka pred negatívnymi účinkami záplav, zvýšiť bezpečnosť obyvateľstva, priemyslu, poľnohospodárstva a životného prostredia. Na realizáciu projektu poskytlo MŽP SR finančné prostriedky v celkovej sume 797 259,16 EUR, čím bol ku koncu roka 2009 projekt prefinancovaný na 49,68 %.

SVP, š.p. v rámci projektu „Pšurnovice - úprava Pšurnovického potoka“ zrealizoval práce na úprave potoka v katastrálnom území Veľká Bytča a Pšurnovice. MŽP SR poukázalo SVP, š.p. v roku

2009 finančné prostriedky v celkovej sume 219 362,41 EUR, čím bolo dosiahnuté 57,24 %-né prefinancovanie projektu.

Predmetom projektu „Suchohrad, dotesnenie podlažia nábrežného múru v hrádzovom kilometri 19,657 - 20,309“ bolo dotesnenie podlažia jestvujúceho nábrežného múru Moravy ľavostrannej protipovodňovej ochrany v intraviláne obce Suchohrad z dôvodu priesakov počas povodňových stavov. Na základe 3 žiadostí o platbu uhradilo MŽP SR 95% oprávnených nákladov SVP, š.p. v celkovej sume 915 611,56 EUR. Projekt bol ku koncu roka 2009 prefinancovaný na 42,41 %.

NKÚ SR kontrolou vybraných projektov a žiadostí nezistil porušenie zákonov, všeobecne záväzných právnych predpisov a legislatívy EÚ.

4 Kontrola poskytovania verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia

NKÚ SR preveril systém zabezpečenia vnútornej kontroly a vnútorného auditu vo vzťahu k preverovanej oblasti. Úlohy v oblasti kontroly a auditu plnili odbor rezortnej kontroly, oddelenie vnútorného auditu a taktiež vecne príslušné organizačné útvary podľa jednotlivých oblastí činnosti.

Čerpanie finančných prostriedkov, poskytnutých SVP, š.p. zo štátneho rozpočtu, nebolo minimálne v rokoch 2007 - 2010 predmetom kontroly odboru rezortnej kontroly. MŽP SR pritom poskytlo SVP, š.p. na protipovodňové opatrenia za kontrolované obdobie finančné prostriedky v celkovej sume 41 559 541,- EUR (1 252 022 739,- SKK). NKÚ SR odporučil MŽP SR zaradiť vykonanie následnej finančnej kontroly v SVP, š.p. do plánu kontrolnej činnosti MŽP SR.

Oblasť protipovodňových opatrení bola predmetom kontroly aj externých kontrolných orgánov SR a EÚ. V roku 2007 vykonal NKÚ SR kontrolu projektu č. 2002/SK/16/P/PA/007 Odborná pomoc pre prípravu prioritných protipovodňových opatrení v SR, ktorý bol financovaný z predstupového fondu ISPA a Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku Európskej Komisie vykonalo audit č. 2007/SK/REGIO/14/477/2, v rámci ktorého bol preverený aj projekt č. 11420100020 Odstránenie účinkov povodne - Vodné dielo Kráľová, realizovaný SVP, š.p.

Zhrnutie

Kontrola na MŽP SR poukázala na niektoré nedostatky v procese zabezpečovania činností súvisiacich s preverovanou oblasťou.

Oddelenie ochrany pred povodňami bolo zriadené s nižším počtom funkčných miest, ako bolo uložené uznesením vlády SR č. 1010 z 27.10.2004. Zároveň v rokoch 2006, 2007 a 2009 neboli obsadené všetky funkčné miesta, v dôsledku čoho činnosť oddelenia zabezpečovali iba 2 zamestnanci MŽP SR.

MŽP SR zabezpečilo transpozíciu smerníc EÚ do legislatívy SR, v prípade Smernice 2007/60/ES však nebol dodržaný termín, určený touto smernicou.

NKÚ SR identifikoval nedostatky súvisiace s procesom vypracovania, predkladania a schvaľovania povodňových plánov zabezpečovacích prác správcov vodných tokov a povodňových plánov krajov.

V kontrolovanom období nezasadala ÚPK, ktorá mala okrem iného koordinovať a kontrolovať prípravu a vykonávanie preventívnych opatrení na úseku ochrany pred povodňami.

Program PPO nebol zdrojovo zabezpečený a neboli tak vytvorené predpoklady jeho plnenia.

Zároveň boli zistené ďalšie nedostatky súvisiace s neuzatváraním dodatkov ku kontraktom, nepreukázaním konania kontrolných dní na základe kontraktu, s nezabezpečením archivácie dokumentov a ďalšie nedostatky formálneho charakteru.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnym zástupcom MŽP SR, ktorý sa zaviazal prijať v stanovenom termíne opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov.

Správa o výsledku kontroly bude zaslaná ministrovi životného prostredia SR a Výboru Národnej rady SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie.